

Global Miljöhistoria & Historiska perspektiv på miljö, utveckling och globalisering

Kursinformationshäfte

Överblick

Kursen Global Miljöhistoria ges på CEMUS för tolfte gången under hösten 2014. Sedan förra året samläses kursen med Hållbar utveckling A. Miljöhistoria är ett tvärvetenskapligt ämne och vi kommer under kursens gång att belysa de ömsesidiga relationerna mellan människa och natur från olika vinklar, olika platser och i olika tider. Med utgångspunkt i samspelet mellan människa och natur ger kursen en kritiskt historisk bakgrund både till globala miljöförändringar och dagens miljö- och utvecklingsdiskussion. Genom att växla mellan ett generellt perspektiv och specifika nedslag i historien vill vi ge både en överblick och djupare förståelse. Med hjälp av föreläsare från skilda discipliner, olika former av seminarier, en exkursion, etc. kommer vi att gå igenom allt från tidiga civilisationers och kulturers miljöproblematik till nutida miljöfrågor.

Kursens tema x 2

Kursen har två större genomgående teman. Det första är att visa på hur världens historia hänger samman, att se samband och konsekvenser. Vi kommer att tala om framväxten av globala miljöproblem, ekologisk expansion och klimatförändringar. I litteratur, föreläsningar, reflektioner och seminarier kommer vi att se närmare på varför vissa samhällen har klarat sig, medan andra har gått under. Vi kommer att samtala kring hur människors förhållningssätt till sin omgivning har förändrats på skilda platser och under olika tider och vilka konsekvenser detta har haft för människors agerande. Vi kommer också att se närmare på vår egen roll i miljöhistorien.

Det andra genomgående temat i kursen är att problematisera historieskrivandet och själva historien genom att granska historiska maktstrukturer samt ifrågasätta vilka som skrivit historien, ur vilka perspektiv och för vem? Själva kursens struktur speglar det kritiska förhållningssättet till historia, som karakteriserar denna kurs. Kursen kommer inte att följa ett traditionellt, lineärt och kronologiskt historieberättande, utan vi kommer att fördjupa oss i olika ämnesområden och undersöka kopplingar och konsekvenser däremellan. Med andra ord handlar det om ett miljö-, makt- och genusperspektiv på historien.

Bra lärare = bra student?

Studenterna på Global Miljöhistoria och Hållbar utveckling A kommer från olika discipliner, med olika studie- och yrkesbakgrund. En viktig del av kursen är att genom interaktiva seminarier ge deltagarna möjlighet att lära sig av varandra, detta gäller naturligtvis även för kursens ansvariga koordinators.

Vad kommer du att ha möjlighet att lära dig?

Kursens mål är att studenten ska få en översikt över den globala miljöhistorien, lära sig förstå miljöhistoriska processer, historiska maktstrukturer samt reflektera historiskt och kunna sätta det förflutna i relation till samtiden. Ett annat mål är att stimulera kritiskt tänkande och engagemang bland studenterna, genom både kursens innehåll och struktur.

Sofia Ekbohm & Alexis Engström

Kursledning

Kontaktinformation

Centre for sustainable development (CSD) vid Uppsala universitet, Centrum för miljö- och utvecklingsstudier (CEMUS). www.csduppsala.uu.se

Kontakta oss vid frågor rörande kursens innehåll eller struktur. Vi jobbar inte efter fasta timmar, så använd dig vänligen av mail eller ta kontakt med oss i samband med en föreläsning.

Alexis Engström: alexis.engstrom@csduppsala.uu.se

Sofia Ekbom: sofia.ekbom@csduppsala.uu.se

Obs. Att viktig information, som uppdateringar i schemat och information om uppgifter postas på kursens hemsida: www.cemusstudent.se/gmh

Vad består kursen av?

Som alla kurser vid CEMUS bygger Global Miljöhistoria i huvudsak på undervisning av olika gästföreläsare som bjudits in för sina särskilda kunskaper inom ett område. De flesta föreläsningarna är fristående från kurslitteraturen och det övriga kursmaterialet, men kopplade till det. Tanken är att föreläsningarna, litteraturen och det övriga materialet tillsammans med seminarierna, reflektionerna och slutarbetet ska möjliggöra för nya och spännande infallsvinklar och synteser.

Den schemalagda undervisningen börjar vecka 36 och slutar vecka 43. Kursen ges på blandad tid, dvs. föreläsningar både på dagtid och på kvällstid, dock främst på tisdagar och torsdagar

Kursmål

Efter att ha läst den fristående kursen Global miljöhistoria är målet att du ska kunna:

- redogöra för och diskutera historiska samhällens och kulturers relation till och nyttjande av naturen;
- redogöra för centrala miljöhistoriska processer och förklaringsmodeller rörande olika samhällens framväxt och nedgång, samt relatera dessa till relevanta samtida frågor inom hållbarhetsområdet;
- utifrån ett miljöhistoriskt perspektiv redogöra för och diskutera de mest framträdande av 1700 - 1900-talets utmaningar, diskurser och idéer inom hållbarhetsområdet

Efter att ha läst kursblocket HPMUG är målet att du ska kunna:

- redogöra för centrala miljöhistoriska processer och förklaringsmodeller rörande olika samhällens

framväxt och nedgång, samt relatera dessa till relevanta samtida frågor inom hållbarhetsområdet;

- redogöra för och diskutera olika historiska narrativ och teorier kopplat till samtida och framtida frågor inom hållbarhetsområdet;

Examinerande moment för kursen

Betygsättningen för studenter som läser den fristående kursen GMH är U-G, för studenter från Hållbar utveckling A är betygsättningen U-345 (godkänt till mycket väl godkänt).

För att bli godkänt måste du uppfylla följande krav:

Seminarier (2 st.)

Obligatorisk närvaro. För att få godkänt på kursen måste varje student också delta aktivt i kursens båda seminarier; "Personlig Miljöhistoria" 11/9 samt "Litteraturseminarium, Radkau & Ponting: Vem skriver historien och hur skrivs den?" 14/10. Inför varje seminarium ingår det att skriva och lämna in en seminarieförberedande uppgift. Inför de två litteraturseminarierna ingår det dessutom att ha förberett sig genom att läsa in sig på kursens litteratur. Om man inte har möjlighet att delta under ett seminarium kommer det finnas möjlighet att komplettera med en (mer krävande) skriftlig uppgift.

Skriftliga uppgifter (3 st.)

Kursen innehåller tre stycken skriftliga uppgifter. Dessa består av en personlig miljöhistoria, en kortare artikel som skrivs i samband med kursens exkursion samt en slutuppgift i form av en hemtenta där fokus ligger på att relatera en miljöhistorisk händelse eller process till en samtida utmaning inom hållbarhetsområdet.

Föreläsningar.

Föreläsarna i kursen global miljöhistoria är valda för att ge perspektiv på historieskrivning i allmänhet och kursens litteratur i synnerhet. De är alltså ingen repetition av kurslitteraturen och den information som ges under föreläsningarna går inte att hitta på något annat sätt. För att ha möjlighet att skriva den examinerande slutuppgiften är det därför av största vikt att du deltar vid föreläsningarna.

Obligatorisk exkursion

Årets exkursion är ett besök till Naturhistoriska riksmuseet i Stockholm. I mindre grupper kommer ni att arbeta med historieskrivning, perspektiv, syfte, avsändare och mottagare mm. Ni kommer även skriva en kortare naturhistorisk artikel. Dessa artiklar kommer sedan sammanfogas till ett litet kompendium vilket blir en resurs för nästa års studenter. Mer info kommer vid kursstart!

Det saknade perspektivet: Kollaborativ föreläsning 2:a oktober

Detta tillfälle gäller endast studenter som läser den fristående kursen globalmiljöhistoria. Den fristående kursen är på 0,5 mer än kursblocket inom HUA varför en kompletterande uppgift har konstruerats. Uppgiften går ut på att tillsammans planera, genomföra och utvärdera ett undervisningstillfälle. Temat är det saknade perspektivet; dvs. vad är det vi har missat att ta upp i kursen?

Kurslitteratur

Under kursen läses följande litteratur:

Kursböcker:

- Ponting, Clive, 2007: *A New Green History of the World*, 452 sidor. (Observera att denna publikation **inte** är utbytbar mot originalboken *A Green History of the World* från 1993.)
- Radkau, Joachim, 2008: *Nature and Power: A Global History of the Environment*, 430 sidor.

Övrig litteratur:

Artiklar till föreläsningar, samt artiklar som på olika sätt bidrar till ett fördjupat perspektiv finns att hitta på kursportalen under litteratur. Flera av artiklarna kan även finnas i förra årets utskrivna kurskompendium, av vilket det finns referensexemplar kvar i Cemus bibliotek. Läsanvisningar får ni i samband med kursstart. De kommer sedan finnas tillgängliga på kursportalen.

Kursledning

CEMUS var från början ett studentinitiativ och fortfarande drivs CEMUS kurser av studenter. De kursansvariga koordinatörerna skapar och väljer i samråd med en arbetsgrupp ut kursinnehåll, litteratur och examinationsformer. De tar också hand om administrativa uppgifter som har med kursen att göra. Att CEMUS är studentdrivet sätter sin prägel på kurserna då vi som kurskoordinatorer utgår ifrån våra egna erfarenheter av att vara studenter i vårt arbete. En arbetsgrupp bestående av akademiker och experter från skilda discipliner hjälper kurskoordinatorerna i arbetet och godkänner litteratur och examinationsformer. Varje kurs har också en disputerad examinator som ansvarar för rättning och betyg. 2014 års kursamnuenser för Global Miljöhistoria är:

Sofia Ekbohm har kandidatexamen i kulturanthropologi vid Uppsala universitet men har även studerat miljövetenskap vid universitetet i Buenos Aires, Argentina. I Argentina har hon också arbetat med stadsodling, utbildning och kreativ rekreation för låginkomsttagare i Buenos Aires utkant. Hon har läst ett flertal kurser på Cemus och läste kursen Global miljöhistoria år 2009. I år jobbar Sofia med kurserna Global miljöhistoria och Hållbar utveckling A på Cemus. Sofia jobbar i år för första gången med kursen Global Miljöhistoria.

sofia.ekbom@csduppsala.uu.se

Alexis Engström har lärarexamen i historia och svenska för gymnasiet. Under lärarutbildningen läste han flera kvällskurser i bl.a. genus och filosofi, men fastnade för Cemus där han läst flera kurser - ingen dock som är lika vansinnigt omstörtande som GMH, vilken han läste HT2012. Förutom kursen Global Miljöhistoria arbetar Alexis med projektet "Vidareutveckling av aktiv studentmedverkan vid Uppsala universitet". Alexis Jobbar i år för första gången med kursen Global Miljöhistoria.

alexis.engstrom@csduppsala.uu.se

Arbetsgruppen

Arbetsgruppens uppgift är att säkerställa den vetenskapliga kvaliteten på kursen samt att examinera studenterna. Flera av medlemmarna deltar också i undervisningen genom att föreläsa på kursen. Nedan följer en presentation av samtliga arbetsgruppsmedlemmar.

Anneli Ekblom är kursens huvudexaminator. Hon är arkeolog och har skrivit en avhandling om människans samspel med klimat och miljö. Hon använder ett historiskt perspektiv för att skapa djupare insikt i dagens miljövard, där det historiska perspektivet bidrar med en förståelse av människans samspel med omgivning och miljö och hur det förändrats genom tiderna.

Håkan Tunón är i grunden kemist med inriktning på naturproduktkemi och läkemedelsutveckling, men har under de senaste tjugo åren arbetat med frågor rörande nutida och historiskt nyttjande av biologisk mångfald. Han har varit redaktör för böcker som "Människan och naturen" (2001) och "Ju förr desto bättre: Kulturarvet som resurs för en hållbar framtid" (2009). Utgångspunkten har varit att reflektera över framtida nyttan av lokal och traditionell kunskap. Han är också programansvarig för Naptek – Nationellt program för lokal och traditionell kunskap.

Ulrika Person-Fischier är doktorand och lärare vid institutionen för kulturanthropologi och etnologi på Uppsala universitet. Ulrika sitter med i arbetsgruppen för första året i år men har sedan tidigare föreläst på kursen. I år har hon två föreläsningstillfällen på kursen!

Daniel Mossberg arbetar som studierektor vid CEMUS - CSD UPPSALA. Han har arbetat på CEMUS sedan 2004 och har en bakgrund inom kulturanthropologi, praktisk filosofi och hållbar utveckling.

daniel.mossberg@csduppsala.uu.se

Isak Stoddard arbetar som utbildningssamordnare på CEMUS. Han är utbildad till Civilingenjör i Teknisk Fysik med inriktning mot systemteknik och energisystem. Examensarbetet utfördes på Java i Indonesien och gick ut på att utveckla småskaliga biogassystem i samarbete med två lokala organisationer och lokalbefolkningen.

isak.stoddard@csduppsala.uu.se

Karin Östman Modig har främst studerat inom konstvetenskap och etnologi men även flera kurser i till exempel idéhistoria, textilvetenskap och hållbar utveckling. Var själv student på CEMUS under hösten 2006 och läste då bland annat kursen Global miljöhistoria. Karin har varit amanuens för Global miljöhistoria i fyra år, samt har arbetat med Hållbar utveckling A samt Människan & Naturen men jobbar numera på framtidsakademien på folkhögskolan.

Jenny Kangas & Astrid Mäehans sitter med i årets arbetsgrupp som studentrepresentanter och kan belysa kursplaneringsarbetet med studentperspektivet utifrån förra årets kursomgång.

Praktisk Information

Kursens hemsida

Hemsida med kursinformation finns på <http://cemusstudent.se/gmh> Här hittar man det ständigt uppdaterade **schemat med eventuella schemaändringar**, länkar, examinationsuppgifter och övrig information.

CEMUS lokaler är öppna mellan 9 och 16.30 måndag-fredag. Vill du sitta i biblioteket under andra tider på dygnet kan du skaffa ett passerkort. Passerkort får man i tryckeriet på Geocentrum.

I CEMUS bibliotek/multispace finner du miljö- och utvecklingsrelaterad litteratur och aktuella tidsskrifter. Här kan du också läsa i referensexemplar av kurslitteraturen. Övriga böcker kan lånas hem via Geobiblioteket.

Du kan använda våra lokaler för öppna möten, konferenser, seminarier, filmvisning, föredrag mm. Maila sara.andersson@csduppsala.uu.se för mer information och hjälp.

Studentportalen

Uppsala universitet har många studenttjänster som alla finns samlade i Studentportalen. Här får du också viktig information om dina studier från dina lärare och institutioner. För att se all information måste du ha ett studentkonto.

Support:

Studentportalen: helpdesk@uu.se, 018-471 78 90
(vard. kl 08.00-12.00 samt 13.00-16.30)

Studentkonto: support@student.uu.se, 018-471 22 22
(vard. kl 14.00-21.00, helg: 14.00-17.30)

Om du vill få kontakt med kursledningen nås vi enklast genom mail: gmh@csduppsala.uu.se

Karta till CEMUS

Om CEMUS

CEMUS har som uppgift att stimulera till studier och fördjupade kunskaper i miljö- och utvecklingsfrågor och andra gränsöverskridande framtidsfrågor.

CEMUS tillkom genom ett studentinitiativ i början på 90-talet och verksamheten drivs än idag till stor del av studenter. Sedan 1 januari 2007 är CEMUS en del av Uppsala centrum för hållbar utveckling (CSD-Uppsala) vid Uppsala universitet och SLU Uppsala, med fokus på tvärvetenskapliga miljö- och utvecklingsstudier.

CEMUS leds av ett programråd som består av representanter från SLU, Uppsala universitets samtliga fakulteter, samt studenter. För den praktiska ledningen av verksamheten ansvarar en programdirektör och en ledningsgrupp. CEMUS har 25 anställda, de flesta är anställda som amanuenser eller kursassistenter och alla är studenter eller har nyligen varit studenter. Dessa amanuenser och kursassistenter driver CEMUS kurser på grund- och avancerad nivå i nära samarbete med välmeriterade lärare och forskare vid Uppsalas två universitet och med höga pedagogiska ambitioner.

Utbildning

CEMUS har sedan starten bedrivit universitetsutbildning med målsättningen att bidra till fördjupad kunskap och förståelse för världens överlevnadsfrågor. Detta fordrar nytänkande pedagogiska metoder och tvärvetenskapliga angreppssätt. CEMUS utgångspunkter sammanfaller med vad som idag brukar kallas 'utbildning för hållbar utveckling'. Genom demokratiska, verklighetsbaserade och ämnesövergripande arbetsmetoder stimulerar utbildningen till kritiskt tänkande, ansvarstagande och engagemang i frågor kring hållbar utveckling. Kurserna fungerar som komplement till universitetens specialiserade utbildningar och kursutbudet utvecklas kontinuerligt efter den aktuella samhällsdebatten och studenternas efterfrågan. Totalt har över 3000 grundutbildningsstudenter examinerats från någon av

de 18 olika fem- till trettiopoängskurser som hittills getts vid Cemus. Nu i höst är det över 700 studenter som sökt kurser CEMUS kurser.

Stommen i kurserna är föreläsningsserier där forskare och aktörer från olika akademiska discipliner och arbetsfält bjuds in att belysa frågor som rör hållbar utveckling från sina specifika kunskaper och utgångspunkter. Vissa föreläsare är kända inom sina områden och andra föreläsare är mindre kända men väljs på grund av sin pedagogiska förmåga eller på grund av sin erfarenhet från yrkeslivet. Ambitionen är att utforma ett schema som erbjuder både teoretiska och akademiska perspektiv såväl som möjligheten att direkt möta aktörer som verkar utanför universitetsvärlden.

Det här läsåret ger CEMUS följande kurser:

Höstterminen 2014

- Global Sustainability Science Course Package, 30 ECTS
- Global Challenges & Sustainable Futures, 7.5 ECTS
- Critical Perspectives on Sustainable Development in Sweden, 7.5 ECTS
- The Global Economy – Environment, Development and Globalization, 15 ECTS
- Sustainable Development - Project Management and Communication, 15 ECTS
- Hållbar Utveckling A, 30 ECTS
- Människan och naturen, 7.5 ECTS
- Global miljöhistoria, 7.5 ECTS
- Klimatet, energin och det moderna samhället, 7.5 ECTS
- Worldviews and Visions, a Seminar Series (part of the Master program for Sustainable Development – only open to students from the program), 5 ECTS
- Introduction to Interdisciplinary Science (part of the Master program for Sustainable Development – only open to students from the program), 5 ECTS

Vårterminen 2014

- Applied Sustainability Science Course Package, 30 ECTS
- Actors and Strategies for Change – Towards Global Sustainable Futures, 7.5 ECTS
- Sustainable Design – Ecology, Culture and Human Built Worlds, 7.5 ECTS
- Climate Change Leadership – Power, Politics and Culture, 15 ECTS
- Sustainable Development - Project Management and Communication, 15 ECTS
- Hållbar utveckling B, 30 ECTS
- Livsfilosofi och det moderna samhället, 7.5 ECTS
- Teknik, makt och mänsklig framtid, 7.5 ECTS
- Hållbar utveckling – värderingar, världsbilder och visioner, 15 ECTS
- Worldviews and Discourses, a Seminar Series (part of the Master program for Sustainable Development – only open to students from the program) , 5 ECTS
- Current Themes and Debates in Global Environmental History (part of the Master program in Global Environmental History – only open to students from the program), 7.5 ECTS

UPPSALA
UNIVERSITET

Sommarterminen 2015

- Urban Agriculture – Permaculture and Local Food Systems, 7.5 ECTS

CEMUS FORUM

CEMUS utgör också en mötesplats för studenter, föreningsaktiva, forskare, yrkesverksamma och andra med intresse för frågor som rör hållbar utveckling. Här finns utrymme för ett brett spektrum av olika sorters möten och verksamheter. Om du vill veta mer om CEMUS FORUM kan gå in på: <http://csduppsala.se/forum/cemus-forum/>

CEMUS FORSKNINGS- OCH DOKTORANDFORUM (CEFO)

Sedan 2002 har CEMUS också utvecklat ett tvärvetenskapligt forsknings- och doktorandforum, Cefo, för Uppsala universitets och SLU:s doktorander. Cefos verksamhet centreras kring doktorandseminariet och fokuserar liksom övriga CEMUS på miljö- och utvecklingsfrågor. Förutom doktorandseminariet utvecklar och driver Cefo också doktorandkurser, erbjuder biträdande handledare, anordnar utrikes studieresor och ger möjligheter för finansiering av forskningsresor. Cefo utvecklar också internationella nätverk av doktorander och forskare och satsar på att bredda verksamheten med större forskningsprojekt.

CEMUS RÖTTER

CEMUS Rötter är CEMUS studentorganisation. Genom att vara med i CEMUS Rötter och studierådet – som är CEMUS Rötters styrelse – representerar du studenternas intressen i CEMUS olika arbetsgrupper och CSD-Uppsalas styrelse. CEMUS Rötter driver och väcker frågor som rör CEMUS framtida verksamhet, organiserar seminarier och mycket mer. Om du vill engagera dig i Cemus Rötter skicka ett mejl till: info@csduppsala.uu.se.

Mer information om CEMUS hittar du via:

www.csduppsala.uu.se/cemus

www.cemusstudent.se

CEMUS finns också på Facebook och Twitter:

<http://www.facebook.com/cemuscsduppsala>

<http://twitter.com/CEMUSCSDUPPSALA>